

40 jaar Stichting De Noordzee

Op 30 november 2020 presenteerde Stichting De Noordzee een Noordzeebanket. Dit vanwege het 40-jarig jubileum van de ngo. De traktatie bleek een waar charmeoffensief voor de Noordzee. Directeur Floris van Hest legt uit: "Wij houden van de Noordzee, en we willen graag dat alle Nederlanders dat ook doen."

Applaus voor de lerende mens

De vraag die opkomt: wat viel er precies te vieren? Floris van Hest, sinds vijf jaar directeur van Stichting De Noordzee: "We vieren dat er überhaupt een Noordzee bestaat. We danken er onze cultuur en welvaart aan. Mensen hebben altijd een relatie met de relatief jonge Noordzee gehad. Ze hebben de zee gebruikt, maar ook misbruikt. Eind 19e en begin 20e eeuw heeft de zee behoorlijk op z'n donder gekregen. Grootschalige vervuiling, dumpen van troep, beschadiging van de bodem. Dat zorgde voor grote problemen.

Met ons jubileum vieren we dat we als mensen in staat zijn om het tij te keren. We zijn immers gestopt met grootschalige dumpingen en verbranding van afval op zee. En er is goede wet- en regelgeving gekomen waardoor we de Noordzee niet

langer beschouwen als een vuilnisbelt. Kortom, we hebben geleerd van onze fouten, en dat is iets wat mij persoonlijk inspireert."

Zichtbaar resultaat

Van Hest vervolgt: "We zijn nog lang niet klaar met het zoeken naar duurzame oplossingen, maar als we bereid zijn om beter beleid te implementeren, zien we dat de Noordzee snel kan herstellen. Dat is het leuke van mariene ecosystemen: door de snelle reproductie van aanwezige soorten kan de natuur relatief snel verbeteren." Dit alles klinkt veelbelovend. Om echt te snappen waar Van Hest het over heeft (*was de Noordzee ooit een vuilnisbelt?!*) moeten we weten hoe Stichting De Noordzee ooit is ontstaan. Daarvoor gaan we 40 jaar terug in de tijd.

Wat eraan voorafging

1980. De tijd van het eerste kabinet-Van Agt. Beatrix wordt koningin der Nederlanden, de FNV houdt een massale betoging, en in Lekkerkerk wordt een gifwijk ontruimd. Ronald Reagan werd president van de VS, op de radio klonk de Vogeltjesdans en in de bioscoop draaide Star Wars.

In dat jaar werd op 26 maart Stichting Werkgroep Noordzee gevormd, een naam die op 30 november werd veranderd in Stichting De Noordzee. Precies een dag later, op 27 maart 1980, vond er een grote milieuramp plaats in het Noordzeeoelieveld Ekofisk. Beide gebeurtenissen lijken illustratief voor die tijd, waarin zowel het gebruik als de roep om bescherming van de Noordzee steeds intensiever werden.

“Samenwerken zit van oudsher in ons DNA, maar we hebben er de laatste jaren nog een tandje extra bijgedraaid. Samenwerken is het antwoord in deze tijd van polarisatie.”

Zorgen voor beter beheer

De Werkgroep die voorafging aan Stichting De Noordzee was al in 1977 opgericht door een aantal bezorgde milieuorganisaties*. Deze organisaties hadden besloten om hun krachten te bundelen met als doel 'beter beheer van de Noordzee'. In de jaren daarvoor was er daartoe een wettelijk instrumentarium ontwikkeld ter bescherming van de zee. Dit naar aanleiding van diverse milieurampen (olietankers *Torrey Canyon*, *Amoco Cadiz*). Concreet: in die tijd besloot de Werkgroep de bedreigingen op Noordzee op de voet te volgen, en waar mogelijk ernstige vervuilers met juridische middelen te dwingen hun activiteiten te staken. Ook besteedde de Werkgroep van meet af aan veel aandacht aan voorlichting over de Noordzee, bedoeld voor een breed publiek.

Nu, 40 jaar later, wil Stichting De Noordzee vooral gezien worden als *een ngo die samen met haar partners aan tafel tot oplossingen komt*. Wat wordt daarmee bedoeld? Van Hest: “Samenwerken zit van oudsher in ons DNA, maar we hebben er de laatste jaren nog een tandje extra bijgedraaid. Samenwerken is het antwoord in deze tijd van polarisatie.” Maar hoe dan?

Noordzeeakkoord

Van Hest doelt onder andere op de intensieve samenwerking rond het Noordzeeakkoord. “De Noordzee wordt de energiecentrale van ons land. Die energietransitie is een grote verandering met grote uitdagingen: hoe zorgen we voor een balans tussen scheepvaart, windparken, natuur, visserij, en olieplatforms. Omdat we merkten dat de departementen en de betrokken stakeholders geïsoleerd aan het werk waren, zijn we het Noordzeeakkoord gestart. Het begon met een aantal meetings op het kantoor van VNO/NCW. Daarna is het overleg uitgegroeid tot wat het nu is: een akkoord met oplossingen die de individuele ministeries en sectoren overstijgen.”

Boskalis Beach Clean Up

Van Hest stelt dat “goed beleid werkt”, maar voegt daaraan toe dat Stichting De Noordzee zich niet alleen richt op beleidsmatige samenwerking. “We werken graag oplossingsgericht en steken het liefst onze handen uit de mouwen. We ruimen al sinds jaar en dag ieder jaar weer de hele Noordzeekust op. De Boskalis Beach Clean Up is daarvan een bekend

voorbeeld. De opruimactie is enorm gegroeid, mede door de komst van social media. We hebben 80.000 volgers op Facebook, en er is een actieve community.” Overigens rapporteert de stichting al jaren over wat er allemaal wordt gevonden op de stranden. Dat gebeurt in opdracht van Noordzeebeheerder Rijkswaterstaat.

Onderzoeksprogramma Rijke Noordzee

Naast samenwerken en oplossingsgericht werken blijkt er nog een derde kernwaarde die het werk van de stichting bepaalt, namelijk kennis. Met andere woorden: science based werken. “Het liefst nemen we de wetenschap ter kennisgeving aan en baseren we ons werk daarop. Maar soms ontbreekt er belangrijk onderzoek. Dan tuigen we samen met betrokken partners een eigen onderzoek op. Een voorbeeld is het programma De Rijke Noordzee, een initiatief van Stichting Natuur & Milieu en Stichting De Noordzee. Daarin werken we samen met de wind- en watersector en de wetenschap aan kansen die offshore windparken bieden om de natuur in de Noordzee te versterken. Voor dit programma kregen we 8,5 miljoen euro van de Postcodeloterij.”

* Vereniging Milieudefensie, de Landelijke Vereniging tot Behoud van de Waddenzee, Stichting Natuur en Milieu, de Nederlandse Vereniging tot Bescherming van Vogels, het Verbond van Wetenschappelijke Onderzoekers en verschillende particulieren.

Beach Clean Up Tour

Noordzee in de harten van alle mensen

Vanwege Corona zal Stichting De Noordzee het jubileum ook volgend jaar vieren. Tegelijkertijd is er ook de orde van de dag. Wat betekent dat, hoe ziet de toekomst eruit? Van Hest: “De Noordzee verandert. Dat is altijd zo geweest. Op dit moment worden risico’s door klimaatverandering steeds belangrijker, net als de menselijke reactie op het veranderende klimaat. Denk aan heel veel offshore windparken. Wat dat betekent voor de Noordzee weten we niet precies. Onze aandacht gaat daarom uit naar het scheppen van goede randvoorwaarden voor de natuur, zodat de Noordzee zich als een gezond systeem kan blijven ontwikkelen.

Uiteindelijk willen we dat de zorg voor de natuur zo vanzelfsprekend is, dat Stichting De Noordzee overbodig wordt. Dat gaat lukken, als we de Noordzee weten te verankeren in de harten van alle mensen. In Nederland en in de andere Noordzeelanden.” ²

